

La legitimitat democràtica

written by Cabassers.org | 24/09/2022

Sovint s'afirma que el municipi de “Cabacés” manté aquesta grafia com a oficial, i no la que respecta les normes ortogràfiques, Cabassers, perquè a la dècada de 1980 la seva població així ho decidí, en el que alguns qualifiquen com a consulta popular assembleària.

Vicenç Biete, al seu llibre *Cabacés, documents i escrits*, publicat el 1985 (p. 92), ofereix una breu notícia, incompleta, del que va succeir:

Amb l'actual Estatut d'Autonomia, la Generalitat s'adreçà als municipis aconsellant la seva anuència als noms establerts l'any 1933. El nostre ajuntament, després d'una consulta al poble, sol·licità la continuïtat de la grafia Cabacés, recolzant la seva petició en les referències documentals i en la preferència per a aquesta forma tradicional.

El 8 d'octubre de 1982, el Parlament de Catalunya aprovà una llei per la qual es regula el procediment per al canvi de nom dels municipis. Una disposició transitòria d'aquesta llei establí que els municipis conservarien el seu nom actual, per bé que en la seva expressió catalana. D'acord amb aquesta disposició, i amb una disposició addicional de la mateixa llei, el Departament de Governació publicà la llista oficial dels municipis de Catalunya, en la qual aparegué Cabassers

amb aquesta grafia.

Reiterant la seva postura, l'ajuntament proposà el canvi d'aquest nom pel de Cabacés i, d'acord amb el procediment que estableix l'esmentada llei, l'abril d'enguany, previ un període d'informació pública d'un mes, prengué per unanimitat l'acord del canvi i el trameté a l Departament de Governació. Quan aquest aplec entra en premsa la sol·licitud es troba, encara, pendent de resolució.

La cronologia exacta dels fets és la següent:

El juliol de 1980 la Directora General de Política Lingüística, Aina Moll, trameté una circular als ajuntaments de Catalunya demanant-los que oficialitzessin les formes catalanes i normatives dels seus topònims, aprovades el 1933 per la Generalitat, després que el franquisme els tornés a castellanitzar o a deturpar. Moll [escrivia](#):

Aquesta Conselleria veuria amb molt de gust que l'Ajuntament que vós dignament presidiu prengué l'acord d'adoptar la forma "Cabassers" (dues s) com a nom oficial del Municipi i ho comunicés, dins del més breu termini possible, al Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya.

Amb plena confiança que aqueix Ajuntament voldrà fer patent, amb la sol·licitud de restitució del nom tradicional del Municipi en correcta grafia catalana, la voluntat de renaixença del nostre poble, us saluda ben cordialment.

La resposta fou tot el contrari. El 3 d'octubre de 1980 l'Ajuntament [responia](#) això a la sol·licitud:

La Corporació que tinc a be Presidir, en sessió celebrada, amb data onze de setembre acordá fer una Asamblea de veïns amb relació al nom oficial del Municipi, per cuan l'Institut d'Estudis Catalans proposa la forma de "CABASSERS" com a nom oficial del poble. A part aquest ajuntament a fet un estudi

historic recollin cuans informes se poseixen i miran archius per pogué adopta l'acord precis. S'adjunten notes referents als distins noms que el poble ha tingut dins la seva historia.

Un cop feta l'Assemblea de veïns, i fet la votació correponent, aquest Ajuntament es fa ressó de l'opinió clarament majoritaria dels veïns de Ca bacés en la cuestió del nom del poble, la cual es decanta per mantenir el nom vigent de "Cabacés". Hom considera que aquesta grafia és la que ha pervalgut de molts anys ença i que, per tant, cal mantenir-la.

Hi afegiren també [un certificat](#) de l'acord que prengué la sessió plenària de l'ajuntament del 3 d'octubre de 1980:

Amb relació al canvi de nom que el Institut d'Estudis Catalans proposa a aquest Ajuntament amb la forma "CABASSERS"; feta la reunió de veïns per la cual per majoria adoptá el mantenir el nom vigent de "Cabacés".

L'Ajuntament després d'estudiá detingudament els informes que ha adquirit, aixi com tambe un estudi fet per documents obrans com es diu en fulla apart i segui el sentir majoritari del veïns , pren l'accord de mantenir la forma actual de "CABACES" per cuan sembla que es la mes correcta i usada durant els segles passats.

Fins aquí, el desenvolupament del que explica Biete al primer paràgraf del seu text citat. Els errors de percepció de l'Ajuntament són evidents. No era un canvi de nom, sinó l'adaptació a la correcta ortografia catalana. I l'ortografia no està sotmesa ni al gust ni a la voluntat de ningú, de manera que una assemblea de veïns no pot dir res sobre aquesta qüestió. No era un canvi de nom; era escriure el mateix nom correctament. Tampoc no es tractava de comptar quantes vegades s'havia escrit cada forma del topònim durant els segles

passats, perquè ignoraven la base de l'afer: la forma Cabassers respon a una normativització toponímica, és a dir, a l'aplicació de les normes ortogràfiques de la llengua catalana als topònims, com a qualsevol altra paraula. I aquestes normes es publicaren el 1913. Comptar quantes vegades havien escrit "Cabacés" durant els segles XVIII i XIX no feia pas que la grafia s'adaptés a la normativa del 1913.

Tal com explica Biete al segon paràgraf del text citat, el Parlament aprovà la [Llei 12/1982](#), que regulava el procediment de canvi de nom dels municipis de Catalunya, i per la seva disposició transitòria, s'oficialitzava l'expressió catalana de tots els topònims mentre els ajuntaments no aprovessin definitivament el canvi. Per aquest motiu, el [DOGC 303](#), d'11 de febrer de 1983, publicava la llista dels noms oficials dels municipis de Catalunya amb la forma Cabassers.

El [7 d'abril de 1983](#) l'ajuntament tornava a enviar la documentació de 1980 a la Conselleria de Governació, escrivint:

Amb relació a la grafia del nostre poble, em plau enviar-li fotocòpia dels documents que aquest Ajuntament va transmetre al Conseller de Governació , el 3 d'octubre de l'any 1980. Com podrà veure pels documents el nom de Cabaces es el que mes s'ha usat.

El mateix [mes d'abril](#) l'ajuntament visitava el delegat territorial de Governació a Tarragona per a lliurar-li també còpia de la documentació de 1980 i reiterar-li la sol·licitud. I fins el 1985 no hi hauria cap altra acció. El 9 de gener d'aquell any es produí el que la documentació anomena "Assemblea de Veïns i de les Entitats Locals" per a decidir, votant, quina grafia havia de tenir el topònim, i és el procediment que esmenta superficialment Biete al tercer paràgraf del seu text citat més amunt. Un escrit adreçat per part de l'Ajuntament al Conseller de Governació el [22 de gener](#)

[de 1985](#) dona la versió oficial de quin va ser el procediment:

Que desde fa molts temps aquest Ajuntament observa que el nom del Municipi s'està escrivin de formes diverses i amb la finalitat d'evitar el confusionisme existent, va fer una Assemblea de Veïns i de les Entitats Locals per a aconseguir un criteri definitiu amb el nom del Municipi, un cor realitzada l'Assemblea es va acorda per majoria dels assistents demanar el canvi de nom de Cabassers, pel de CABACÉS.

Com a conseqüència del resultat de l'Assemblea la Corporació Municipal reunida en sessió extraordinaria va pendre l'acord per majoria absoluta demanar al Departament de Governació el canvi de nom del Municipi actualment "CABASSERS" pel de CABACÉS, pels motius que exposem en documentació adjunta i com a resultat de estudis realitzats i quans informes es poseixen i miran arxius historics.

Encara s'afegia un [certificat](#) de l'acord del Ple:

Que el Ple de la Corporació Municipal, en sessió extraordinaria celebrada el dia 17 de gener de 1985, va pendre el següent acord:

"La Presidencia manifeste que com a conseqüència de la Assemblea de Veïns i de totes les Entitats Locals, realitzada el dia nou del present mes, en la qual es va tractar del nom del Municipi, en la que es va donar compte de les disposicions dictades per la Generalitat de Catalunya, s'acordà per amplia majoria enviar al Departament de Governació sol·licitud demanant el canvi del nom de "CABASSERS" pel de Cabacés.

Atès el que disposa la Llei 12/1982, de 8 d'octubre, per la qual es regula el procediment per al canvi de nom dels municipis de Catalunya, així com es dona compte dels documents obrans en el Municipi, procedeix adoptà la forma

del nom del Municipi, per tant demana als Regidors, exposin el seu criteri; després de discutir ampliament, acorden per majoria absoluta del set membres que la componen, demanar el canvi del nom actual de "CABASSERS" pel de "CABACÉS" per considerar que es el més usat durant els temps. A més acorden enviar al Departament de Governació certificació de l'acord pres, així com la documentació recollida del nom del Municipi a fi i efecte de que pel Departament de Governació es segueixi els tràmits legal i resolució corresponent".-

Es conserva una [crònica](#) d'aquella assemblea del 9 de gener de 1985, publicada per Agustí Masip al número 18 de la revista *El Sitjar*, corresponent a la primavera de 1985:

No és qüestió de noms.

No és qüestió de noms, d'actituds potser, no és qüestió de claudicacions, d'apropament més bé.

No és qüestió de bons i dolents, no és qüestió d'amors o desamors, no és qüestió de revolucions ni de nostàlgies, no amics no és això el nom no fa la cosa ans la cosa vol un nom.

Tenim tots plegats un problema que no es pot resoldre sino amb bona voluntat per part de tots, tenim una nafra que cal guarir com més aviat millor, tots però hem d'acceptar no val els estrips i la ràbia no val el crit del sense raó ni l'actitut violent i desmesurada d'aquell que no accepta les raons de l'altri, i més si aquest altre, té raons objectives i formals, i no actua amb el cor sino amb el cap, amb la raó de ser fidel a una història, a unes normes, a una llengua a unes estudis seriosos i conscients.

Cabassers, Cabacers, Cabacés, de quin poble sóc? De tots, perquè tots són el mateix, però no se com s'escriu!

Segons el Diari Oficial de la Generalitat de l'abril passat, el meu poble s'escriu CABASSERS, però encara hi ha gent que

no ho accepta, quina raó tindran aquells que no el volen?

I no actuen per raons objectives, ans els hi remou alguna cosa a la seva consciència, però què serà? Serà.....

No parlo per parlar, no escric per escriure, tenim exemples a la mà, gestos que he vist, que he patit, com s'enten sino que s'ha dit repetides vegades a la gent de "EL SITJAR" que si no el compren o no hi col·laboren és per la senzilla raó de que la revista escriu Cabassers i no una altra cosa, i jo deia que no era qüestió de noms!

El Sitjar va fer uns calendaris del centenari i unes enganxines que hi ha algú que no ha comprat perquè s'escriu Cabassers i no una altra manera i inclús he vist enganxines retallades en el nom i jo em pregunto a qui estimen aquesta gent al nom o al poble? I exemples així els que vulguessiu.

També he vist gent que voldria escriure Cabassers, comprar coses o cintes amb el nom de Cabacés, sense fer-li cap mena de mal de cap, ni estripar papers. Mireu actituds!

Per això us dic, no és qüestió de nom, d'actituds més bé.

Els documents no diuen res més. Però els testimonis sí. El setembre de 2022 l'Agustí Masip, l'autor de l'article que acabem de llegir, [recordava](#) que el que hom pretén que fou una assemblea democràtica on es decidí votant com s'havia d'escriure el nom de Cabassers, triant la forma Cabacés, fou en realitat una altra cosa:

Algú va dir que als anys vuitanta es va votar el nom de "Cabacés" i això no és del tot cert. Es va fer a mà alçada sense cap mena de control, esporàdicament i sense avisar a tota la població.

Anys abans, en una entrevista feta el 14 de juliol de 1998 (i publicada al recull *Ràdio Cabassers Independent* i la revista

El Sitjar. Entrevistes, 2021, p. 153-154) explicava més extensament com havia anat aquella assemblea de 1985:

Tota la vida me'n recordaré de la reunió, de l'assemblea que va haver-hi allà baix al Cafè, en la qual, després de l'assemblea aquella, s'havia de decidir en referèndum el canvi del nom. I aleshores allí, en aquella assemblea, allò va ser una olla de grills, més que una assemblea, perquè en lloc de plantejar, per exemple, dos noms, se'n van plantejar tres o quatre, m'entens? Clar, vull dir que estem jugant amb avantatges aquí, no? Després, gent que teòricament s'hagués hagut de mullar més no es va mullar tant, pel que dèiem abans: "jo vinc aquí al poble un mes i no tinc ganes de complicar-me la vida i per tant, què volen els que manen? Això? Doncs endavant". No es van mullar massa i ja està. Jo suposo que va haver-hi una miqueta de tot, no? A veure, el que és molt clar és que els únics que cridaven són els qui no tenien raó, com sempre, que eren els qui volien "Cabacés" amb ce i amb essa final, que són els qui cridaven més. Els altres intentàvem aportar arguments. Dic intentàvem perquè no ens escoltaven, evidentment.

Ja tenim, amb això, una visió general del procediment que dugué a l'oficialització de la grafia "Cabacés", substituint la forma lingüísticament correcta, Cabassers. Es pot concloure que, més enllà d'algunes voluntats, el canvi es dugué a terme a iniciativa del poder local i no de cap clam unànimе popular. La memòria explicativa del decret que havia d'aprovar el canvi de grafia de Cabassers a Cabacés (que no es publicà mai) conté [un apartat](#) titulat "Justificació de la disposició" que explica clarament les motivacions: "Desig de l'Ajuntament que el municipi tingui la denominació exacta que consideren que li correspon". El projecte de [decret](#) que aprovava el canvi, preparat ja el gener de 1986, no va ser mai signat ni es publicà al DOGC. La disposició deia que el procediment complia "totes les formalitats que estableixen els preceptes formals i reglamentaris vigents", cosa que no era certa: hi havia, en

contra de la pretensió de l'Ajuntament, [un informe](#) de l'Institut d'Estudis Catalans, que no donava conformitat al canvi de grafia. A banda, el que pretenia l'ajuntament anava directament en contra de l'esperit de la llei que invocava per a substituir la grafia normativa per una de prenormativa com a nom oficial del municipi. La Llei 12/1982 deixava clara, a l'exposició de motius, el seu perquè:

Els noms de lloc són una part essencial del patrimoni d'un poble i contenen elements importants de la seva història i tradició. Per això, en èpoques d'opressió els topònims són sovint deformats i el restabliment de llurs formes tradicionals constitueix el recobriment d'un dels principals senyals d'identitat del poble.

La Generalitat de Catalunya, el 20 d'abril de 1931, encomanà per decret a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans la revisió del nom dels municipis de Catalunya quant a l'ortografia, i el restabliment de la forma catalana dels que havien estat castellanitzats. El 1939 els noms d'aquesta llista foren novament sotmesos a deformacions ortogràfiques i a adaptacions al castellà, i el nom dels municipis que han resultat d'agragacions o de segregacions de nuclis de població del 1939 ençà presenta sovint formes arbitràries, allunyades de la tradició catalana.

Es fa necessari, doncs, de promulgar una norma que ens permeti, tot respectant l'autonomia municipal en aquesta matèria, l'aplicació efectiva d'una toponímia correcta als municipis de Catalunya”.

L'Ajuntament va usar aquesta llei per a aconseguir tot el contrari del que la norma pretenia. Per això l'oficialització de la forma “Cabacés” es va fer d'amagat, incloent aquesta deturpació a la llista anual de noms oficials dels municipis de Catalunya que llavors es publicava, al DOGC 1101, de [2 de febrer de 1989](#).

Quina legitimitat democràtica va tenir tot aquell procediment? No cap. Pretendre votar l'ortografia no és possible. Comptar quantes vegades s'ha escrit determinada grafia per a pretendre que això justifiqui la seva correcció, no ho justifica. Oficialitzar de nou una forma prenortativa del nom del municipi, imposada a més pel franquisme el 1939, i fer-ho capgirant el sentit de la llei que permetia que els municipis adoptessin la forma normativa dels seus noms, és una incoherència. I que el Govern ho acceptés és injustificable. Però el més greu de tot és que avui en dia això encara continuï així i no s'hagi corregit, i que l'Ajuntament actual encara estigui [encallat](#) en aquells arguments insostenibles, [pretenent](#) que els ciutadans votin un altre cop l'ortografia ni que sigui amb subterfugis, tot i els canvis legislatius que hi ha hagut des de llavors i que provoquen dues coses: [que no es pugui votar l'ortografia](#), i que s'hagi de corregir la grafia oficial del topònim per a [complir](#) la Llei 1/1998, de Política Lingüística. Quina legitimitat democràtica tindria voler tornar a votar l'ortografia o no voler complir la llei? No cap.

La legitimitat democràtica és al fet de complir les lleis que promulga un Parlament democràtic, no a voler fer votar com s'ha d'escriure un nom de lloc, usurpant funcions, a sobre, que per llei i per sentit comú corresponen a l'Institut d'Estudis Catalans. Val per al cas de Cabassers i per a tots els altres municipis que pretenen ignorar les normes de l'idioma i la llei de Política Lingüística que tots els altres compleixen.

Hi ha, encara, un altre element a tenir en compte: la contradicció a la legislació que regula la toponímia oficial. L'article 18.1 de la Llei 1/1998, de Política Lingüística, deixa ben clar que:

Els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen

l'aranesa.

El Decret 139/2007, a l'article 2.1, explica qui pot canviar la denominació oficial d'un municipi:

La denominació d'un municipi només es pot canviar si així ho acorda el seu ajuntament mitjançant el procediment establert a l'article 31 del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, que desenvolupa aquest Decret.

I el mateix Decret diu, a l'article 5.1, que el Govern pot proposar als ajuntaments la correcció dels topònims "quan la denominació del municipi no s'adigui amb la toponímia catalana, hi hagi incorreccions lingüístiques o pugui haver-hi confusió amb la denominació d'un altre municipi". Però, afegeix, a l'article 6.3, que l'ajuntament requerit pot rebutjar la proposta de rectificació mitjançant l'adopció d'un acord desfavorable o no responent el requeriment. Confereix això legitimitat, doncs, al fet que diversos ajuntaments mantinguin com a oficials topònims que no compleixen la llei de Política Lingüística, si poden obviar els requeriments que els pugui fer el Govern per a corregir-los? No. Cap ni una. Això només posa de manifest que la legislació està mal feta, que té contradiccions que generen inseguretats als operadors jurídics. Com és lògic, res no justifica que no es compleixi una llei. I que el Govern no tingui un mecanisme previst per a fer complir l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 no vol dir que no hi hagi vies efectives per a exigir-ne el compliment.

En conclusió: els qui vulguin escriure els topònims com si l'idioma no tingués normes tenen tot el dret a fer-ho, ells particularment. Però no tenen cap dret a fer que la seva mania sigui oficial ni a imposar-la a ningú. I el que passa ara, essent oficials formes toponímiques contràries a la llei i a la norma, és que s'imposa a tota la comunitat lingüística una arbitrarietat, basada en el gust d'uns quants. Aquesta imposició no té cap legitimitat ni cap possibilitat de

resistir, un cop exigit el compliment de la llei.